

INTERNETES HÓDOK HÓDMEZŐVÁSÁRHELYEN!

Legtöbben – különösen itt, Hódmezővásárhely és környékén – nagy érdeklődéssel figyeljük a hódok életét. Dr. Szádeczky-Kardoss Irma jogtörténész levelében gyermekkori emlékeről ír, amikor a hódokkal találkozott, noha úgy vélik sokan, hogy e kis állatka réges régen kihalt e vidéken. A WWF Magyarország hód-visszatelepítési programja keretén belül – 2003-ban – a Mártélyi Tájvédelmi Körzetbe telepítettek két hódcsaládot. A hódok a Tisza körtvélyesi holtága mellől átköltöztek a Kenyere-, Pamuk- és Kendertó - erek mentén elhelyezkedő természetvédelmi területre, ahol lehetőség adódik a rágszálók internetes megfigyelésére, mintegy „hód valóságshow”-ra. Tölgyesi György nyugdíjas elektronikai fejlesztőmérnököt, a „Hód-program” szakmai tanácsadóját arra kértük, tájékoztasson bennünket a vásárhelyi hódokról.

Hódmezővásárhely és a hódok

Napjainkban Hódmezővásárhely – mondhatni – az ország közepe. Mint egykor Szer.

2010-ben a Vásárhelyi Történelmi Kör remek, már-már patinás nyári rendezvényének vendég előadója voltam. A kör biztosított szállást, aminek két okból, külön is örültem. Elsősorban azért, mert a legnevesebb Árpád-kori történetek egyikével, dr. Font Mártával lettünk szobatársak, s ez emlékezetesen kellemes időtöltést hozott. A másik öröm tulajdonképp csak később következett, amikor gyerekkori emlékeim derengtével rájöttem arra, hogy én ennek a vadásztanyának egyszer már vendége voltam. Édesapám akkor, 1946-47-ben Kecskemét thj. város főispánja volt, s valamely hivatalos úton járt Vásárhelyen. Édesanyám is, én is elkísértük. A hivatalos reprezentációhoz vadászat is járult, valószínűleg azzal is összefüggésben, hogy a város ugyanebben a vadászlatban látott minket vendégül. (Egyik-másik bűtort még fel is ismertem. Maga a vadászlat és terület olyan reprezentációs intézménye lehetett Hódmezővásárhely városának, mint Bugac Kecskemétnek.) A vadászathoz korán kellett kelni, aminek izgalmaiból én se maradhattam ki, s el is indultam a felnőttekkel együtt. Természetesen a vadászaton nem vehettem részt, s egy hölgynek a gondjaira bízva, rövid idő múlva visszafordultunk. De nem egyenesen a vadászlatkhoz, hanem kis kiterővel egy „nagyon érdekesnek” ígért helyre vitt bennünket a lovas kocsi. Egyébként, mint eredetileg pesti gyerekeknek, már maga a ló és a kocsikázás is élmény volt. Úgy emlékszem, hogy sűrűn fás helyre jutottunk. Erdőbe, ligetbe, parkba? Ahol egy hozzám mérve mindenképpen magas helyről lenézve egy kis vízfolyást mutattak, patak-ág lehetett, s ott lenn volt az érdekesség. Vagyis a hódok, amint „várat építenek”. Várat ugyan nem láttam, de karvastagságnyi törzseket igen, amint a hódok munkája eredményeként a hely körül hevernek, egyik át is hidalta a vizet. No, én rögtön a hódok hídját láttam benne. A hódok pedig – az ég bocsássa meg nekem – patkányokra emlékeztettek. Amilyeneket röviddel előbb, az ostrom idején, a pesti városháza – mai főpolgármesteri hivatal – egyik udvarán láttam nyüzsgönni, mikor az emeletről az oda nyíló folyosóablakon lenéztem.

Most azt olvasom a hírekben, hogy Hódmezővásárhelyen rövidesen internetes hód-show kezdődik. Frissen telepített hódok részvételével, mert hogy az Alföldről 150 évvel ezelőtt kipusztultak a hódok. Hát! Az Alföldről lehet, de Vásárhelyről nem. Itt még a második világháborút is túléltek. Sőt: a nagy felszabadulást is. Avagy lehet, hogy ez után, s emiatt tűntek el innen is?

*dr. Szádeczky-Kardoss Irma
a történelemtudomány kandidátusa, az ELTE ÁJK tiszteletbeli tanára,
ny. kultuszminiszteri főtanácsadó, jogtörténész*

Fatalemberként kerültem Körtvélyesre és az itt töltött több évtized a környék ismerőjévé, védőjévé tett. Igazán hálás vagyok, mert minden tekintetben gazdagodtam. Isten teremtett világa csodálatos és ezt egy apró kis állat tökéletességében felfedezni, több mint egy egyetem.

Szerencsés párosítás a természet megfigyelése, és ehhez a technikai megoldások megtalálása. A legkülönfélébb automata megfigyelő eszközök kiötlése, megvalósítása izgalmas feladat.

A Hód-program erről is szól, amely tavaly tavasszal vált hivatalosan is elfogadottá a polgármester úr, dr. Lázár János és a képviselőtestület jóváhagyásával.

Maga a hód, mint Európa legnagyobb rágszálója, a térség természeti örökségének tekinthető. A 150 évvel ezelőtti teljes kipusztítását megkérdőjelezendő dr. Szádeczky-Kardoss Irma és mások visszaemlékezései szemtanúkat sejtetnek.

A városnév Hód előtagjának eredete is vitatott volt, de végül közmegegyezéssel (vagy mondjuk így: többségi szavazattal) megerősítést nyert. Minden tekintetben örökségről van szó, ezért illene úgy is bánni vele, azaz megbecsülni.

Sajnos az érintettek (tiszteltet a kivételnek) hozzáállása iskolapéldája a mai Magyarország értékmegőrző szemléletének. Többnyire nagyfokú közöny tapasztalható, másrészt elveszni látszik a sok bába közt a gyerek... Mielőtt túl pesszimistának tűnnék, szeretnék rávilágítani a részletekre. Az állat létfenntartása, azaz életfeltételeinek biztosítása az elsődleges.

Ehhez kell a vízügyesek segítő közreműködése; azaz ne vágjanak ki minden fát, bokrot a csatorna mentén, és mindig legyen elegendő víz benne. Ebből nem csak a hód, hanem a teljes környékbeli élővilág is profitál.

A vadászok azzal segíthetnének, hogy nem düljék föl csörtetősökkel, fegyverropogással, kutyáikkal mindenestől a még élhető, békés, érintetlen – mindössze pár hektárnyi természetvédelmi területet. Szeretnénk továbbá, ha segítenének a hód újonnan megjelent és robbanásszerűen szaporodó ősi ellenségének, az aranyakálnak (nádi farkas) „megrendszabályozásában”...

Jó lenne, ha a gazdák egyéni érdekből, a közügyön túllépve, nem engednék az állattenyésztési szennyvizet a csatornába – olcsóbbáság, egyszerűbbség címszó alatt – kiölvé a vízi élővilágot.

Segítene, ha a hódok, vidrák által lakott néhány kilométeres csatornaszakaszok helyi védettség alá kerülnének.

Persze sorolhatnánk a horgászok, kirándulók, természetjárók oda nem figyelését a förtelmes szemétkupacok kapcsán. Röviden: az egész kezdeményezés elengedhetetlen föltétele az össznépi ösz-szefogás.

A mai kérdés: kinek, mi az érdeke?!

Széchenyinek mi volt az érdeke, amikor lemondott egy évi jövedelméről? Túl nagy a kontraszt?

De ha kihal a tisztelet eleink hátrahagyott mindennemű értéke – értékrendje iránt – belepusztulunk.

A nagy egészet a sok-sok apróságnak tűnő ügy, dolog adja. Hadd idézzem legkedvesebb tanítóm mondását: „Veled, érted mindent, de helyetted semmit!” A tanítót Jézusnak hívják.

Tölgyesi György

Az eurázsiai hód

A Földön két hód faj él: az eurázsiai (*Castor fiber*) és a kanadai hód (*Castor canadensis*). Az eurázsiai hód az öreg kontinensen őshonos. Az 1900-as évek elejére szinte teljesen kiirtották. Mindössze 1200 példány maradt. 1921-től kezdve folyamatosan telepítik vissza, most kb. 400.000 egyed él a kontinensen. Az eurázsiai hód (*Castor fiber*) Magyarországon fokozottan védett faj, eszmei értéke 50.000 Ft.

A hódok többgenerációs, 2-14 tagú családban élnek. Nem alszanak téli álmot. Főleg éjjel aktívak, de nappal is meg lehet őket figyelni. Üregeik bejáratai a víz alól nyílnak, a vízszint stabilizálása érdekében gátakat építhetnek.

A hódok a természetben 12-22 évig élnek, fogságban akár 35-50 évet is megérnek. Monogámok.

(www.elte.hu Czabán Dávid)

A CSODÁLATOS VÁSÁRHELY KÖRNYÉKI VÍZIVILÁG A XIX. SZ. KÖZEPÉN .

(Forrás: a szerző archívuma és a www.infovilag.hu)

TÖLGYESI GYÖRGY A HÓD-PROGRAM SZAKMAI TANÁCSADÓJA, ÉS A HÓD ÁLTAL MEGRÁGOTT FA